

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3309/2022. (VI. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.21.328/2021/12. számú végzése, a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.299/2021/24. számú ítélete, továbbá a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 73/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozók, mint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás I–VIII. és XIII. rendű alperesei, alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Az indítványozók Abtv. 27. §-a szerinti panaszukban a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.21.328/2021/12. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.299/2021/24. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszukban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 73/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozók 2016. június 16. napján az egyik magyarországi pénzintézet (az alapügy felperese) fiókjában sárga pólóban és fekete kendőben megjelentek. Az indítványozók a bankfiók bejárati ajtajára, illetőleg a külső üveg felületekre bankellenes papírszalagokat ragasztottak ki, az ügyféltérben pedig véleménynyilvánítási jogukat gyakorolva bankellenes feliratokat tartottak maguk előtt, többen fényképezőgéppel fényképeket készítettek egymásról, illetve a bank alkalmazottairól és ügyfeleiről, a pultokon szórólapokat helyeztek el, az ügyféltérben lévő ügyfeleknek szórólapokat adtak, oly módon, hogy a felperes pénzintézet ehhez előzetesen nem járult hozzá. A fiókvezető felszólította az indítványozókat a bankfiók elhagyására, akik azonban a felszólítás ellenére a bankfiókból nem távoztak. A fiókvezető értesítette a felperes pénzintézet bankbiztonsági osztályát és a rendőrséget, az indítványozók pedig végül (rendőri igazoltatást követően) távoztak a bankfiókból.
- [3] 1.2. A felperes pénzintézet keresetében a birtokháborítás tényének megállapítását, valamint azt kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alapügy alpereseit a további birtokháborító magatartástól. Az első fokon eljáró Ráckevei Járásbíróság 27.P.20.247/2019/61. számú ítéletével azt állapította meg, hogy az indítványozók azzal, hogy a bankfiók fizikai jellemzőit engedély nélkül megváltoztatták (bankellenes feliratot tartalmazó papírt, illetve papírszalagot ragasztottak a bankfiók bejárati ajtajára és üvegportáljaira) megsértették a felperes pénzintézet zavartalan birtokláshoz való jogát és a felperes pénzintézetet a birtoklásában jogalap nélkül háborították, egyben az indítványozókat a további birtoksértéstől eltiltotta. A Ráckevei Járásbíróság a felperes pénzintézet keresetét ezt meghaladóan elutasította.
- [4] Az ítélet rögzítette, hogy miután a felperes pénzintézet keresete birtokvédelemre irányul, ezért a bíróságnak a felek közötti jogvitát alapvetően a Polgári Törvénykönyv birtokvédelemre vonatkozó rendelkezéseinek figyelembevételével kell elbírálnia, azonban figyelemmel az indítványozók érvelésére, a bíróságnak tekintettel kellett lennie a gyülekezési és véleménynyilvánítási joggal kapcsolatos rendelkezésekre is (Ráckevei Járásbíróság ítélete, 5. oldal). A Ráckevei Járásbíróság a lefolytatott bizonyítás eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy bár a bankfiók fizikai jellemzőinek megváltoztatása is az indítványozók véleménynyilvánításának részét képezte, ám azáltal, hogy az indítványozók a bankfiók fizikai jellemzőit is megváltoztatták, ugyanakkor pedig

a véleményüket más, a felperes pénzintézet birtokláshoz fűződő jogát kevésbé zavaró módon is közölhetnék volna, az indítványozók megvalósították a birtoksértést (Ráckevei Járásbíróság ítélete, 7. oldal). Egyebekben azonban a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozók magatartása nem volt alkalmas arra, hogy a felperes pénzintézetet a birtoklásban szükségtelenül zavarja.

- [5] 1.3. Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes pénzintézet terjesztett elő fellebbezést, melyben az ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének foglaltaknak történő teljes körű helytadást kért. A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.299/2020/24. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és megállapította, hogy az indítványozók azzal a magatartásukkal, hogy a bankfiók területén a felperes pénzintézet hozzájárulása nélkül demonstráltak, véleményt nyilvánítottak, az ügyfelek kiszolgálását és a bank működését zavarták, a demonstráció keretében kép- és hangfelvételeket készítettek, valamint a felperes képviselőjének felszólítása ellenére a bankfiókban bent maradtak, birtokháborítást követtek el. A Budapest Környéki Törvényszék ítéletével a fenti magatartásoktól az indítványozókat eltiltotta. Az ítélet szerint az elsőfokú bíróság helyesen hívta fel az Alaptörvény rendelkezéseit, valamint a Polgári Törvénykönyv birtokvédelemre vonatkozó szabályait, azonban ténylegesen nem végezte el az alapjogok ütköztetését. A Budapest Környéki Törvényszék ítélete szerint az elbírálandó jogvitában nem az volt a kérdés, hogy a konkrét magatartás megvalósított-e birtokháborítást, hanem az, hogy a tulajdonjog védelme érdekében a gyülekezési és véleménynyilvánítási jog korlátozható-e, és ha igen, akkor az a szükséges és arányos mértékben történt-e. Ezen kérdés vizsgálatához képest lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy a konkrét ügyben történt-e birtoksértés (Budapest Környéki Törvényszék ítélete, 9. oldal). Az ügy egyedi körülményeire figyelemmel a Budapest Környéki Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy bár a felperes pénzintézet valóban korlátozta az indítványozók gyülekezési és véleménynyilvánítási jogát, ez a korlátozás azonban nem minősült aránytalannak (a pénzintézet csak a gyülekezési jog gyakorlásának egy elemét, a „hol”-t korlátozta, egy speciális, a jogszabályok által körülhatárolt tevékenységre figyelemmel, ezen jogszabályi követelmények teljesítéséhez képest nem aránytalan módon).
- [6] 1.4. Az ítélettel szemben az indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt, valamint (jogi képviselő nélkül eljárva) felülvizsgálati kérelmet is előterjesztettek.
- [7] Az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva az indítványozók alkotmányjogi panaszát az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján, a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel, 2021. október 19. napján kelt végzésével érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.
- [8] Ezt követően az indítványozók felülvizsgálati kérelmét a Kúria Pfv.II.21.328/2021/12. számú, 2022. január 19. napján kelt végzésével hivatalból elutasította. A Kúria végzésében rögzítette, hogy a régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja alapján a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára a jogi képviselet kötelező. A Kúria az indítványozók felülvizsgálati kérelmét (annak hivatalból történő elutasításának terhe mellett) hiánypótlásra visszadta, azzal, hogy a hiánypótlási végzések kézbesítésétől számított 15 napon belül jogi képviselőik által terjesszék elő a jogszabályoknak megfelelő felülvizsgálati kérelmeiket, és csatolják a jogi képviselőik meghatalmazásait. A Kúria arról is tájékoztatta az indítványozókat, hogy pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezését kérhetik (Kúria végzése, Indokolás [4]). Tekintettel arra, hogy az indítványozók a megjelölt hiányosságot határidőben nem pótolták (a Kúria végzése szerint akként nyilatkoztak, hogy nem kívánják jogi képviselő közreműködésével előterjeszteni a felülvizsgálati kérelmüket), ezért a Kúria a felülvizsgálati kérelmeket a rendelkező részben foglaltak szerint hivatalból elutasította.
- [9] 2. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat, melyben az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.21.328/2021/12. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.299/2021/24. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszukban a régi Pp. 73/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a Gytv. 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták.
- [10] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állítják, az alábbiak szerint.
- [11] Az alkotmányjogi panasz szerint a Budapest Környéki Törvényszék ítélete sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését, a IX. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését. A Budapest Környéki Törvényszék ítélete a panasz szerint azért alaptörvény-ellenes, mert a bíróság a bizonyítás eredményét figyelmen kívül

hagyta, és a logika szabályait megsértve következtetett a jogvita eldöntése szempontjából lényeges tényekre, továbbá az Alaptörvényből fakadó szükségesség és arányosság tesztjét a bíróság valójában nem végezte el. A panasz szerint a Budapest Környéki Törvényszék ítéletével valójában lehetővé tette, hogy a véleménynyilvánítás egy lényeges elemét egy bankfiók egy jogszabálynak nem is minősülő házirenddel korlátozhassa, márpedig alapvető jogok lényeges tartalmának korlátozása kizárólag törvényben történhet. Az ítélet a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot az alkotmányjogi panasz szerint azért is sérti, mert a bíróság az indítványozók kifejezett tiltakozása ellenére tárgyaláson kívül eljárva hozta meg ítéletét, továbbá a tárgyaláson kívüli elbírálást lehetővé tevő jogszabályi rendelkezés Alkotmánybíróság általi vizsgálatát sem kezdeményezte.

- [12] Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria (felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító) végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, az ugyanis megítélésük szerint nem tartalmaz érdemi indokolást arra vonatkozóan, hogy egy jogi képviselő nélkül eljáró peres fél felülvizsgálati kérelmét miért nem lehet érdemben elbírálni.
- [13] Tekintettel arra, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró felek felülvizsgálati kérelmének érdemi elbírálását a régi Pp. 73/A. § (1) bekezdése zárja ki, ezért az indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszukban ezen jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását is kérték, részben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, részben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelme miatt.
- [14] Az indítványozók megítélése szerint a 3057/2019. (III. 25.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) a Gytv. 1. § (2) bekezdésével összefüggésben téves, ezért szükséges annak felülvizsgálata a magánterületen megvalósított véleménynyilvánításokkal összefüggésben. Álláspontjuk szerint a magántulajdonos soha nem ad hozzájárulást a tevékenységének bírálatát tartalmazó tüntetéshez, ekként a Gytv. 1. § (2) bekezdése a gyülekezési jogot aránytalanul korlátozza.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [16] 3.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt „az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet” terjeszthet elő. Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt, akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók jogosultnak és érintettnek tekinthetők, mert saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat.
- [17] 3.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozók a Kúria végzését 2022. február 4., 6., 8., 10., 18., 23., illetőleg március 3. napján vették át, alkotmányjogi panaszukat pedig 2022. április 4., illetőleg (a Kúria végzését március 3. napján átvett indítványozó) április 12. napján, valamennyien határidőben terjesztették elő.
- [18] Figyelemmel arra, hogy az indítványozók a Budapest Környéki Törvényszék jogerős ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva, a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel érdemi vizsgálat nélkül visszautasította, az indítványozók pedig a Kúria végzésének átvételéhez képest számított határidőn belül újabb alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő a Kúria végzésével szemben, mely a Budapest Környéki Törvényszék végzésére is kiterjed, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Ügyrend 32. § (4) bekezdésének megfelelően a Budapest Környéki Törvényszék ítéletével szemben sem tekinthető elkésztettnek.
- [19] 3.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében csak olyan jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességére lehet hivatkozni, mely az ügyben folytatott bírósági eljárásban alkalmazásra került.
- [20] A régi Pp. 73/A. § (1) bekezdése több, egymástól független esetet is megjelölt, melyekben a jogi képviselet kötelező. Ezen rendelkezések közül az indítványozók felülvizsgálati kérelmének elbírálása szempontjából kizárólag a régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja minősül a bírósági eljárásban alkalmazásra került, és ekként az Abtv. 26. § (1) bekezdése törvényi követelményét teljesítő jogszabályi rendelkezésnek. Mindez egyben azt is

jelenti, hogy a régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés *b)* és *c)* pontjai nem tekinthetők az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, ekként azok alkotmányossági vizsgálata jelen alkotmányjogi panasz eljárás keretében az Abtv. 26. § (1) bekezdésének előírásából következően nem lehetséges.

- [21] Az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárásra az indítványozók által a felperes pénzügyi bankfiókjában 2016. június 16. napján tartott demonstráció adott okot. Az indítványozók által az alkotmányjogi panaszban támadott Gytv. annak 22. § (1) bekezdése szerint azonban csak 2018. október 1. napján lépett hatályba, azt a 2016. június 16. napján tartott demonstrációval összefüggő birtokháborítás ügyében az eljáró bíróságok (nem lévén hatályos jogszabályi rendelkezés) nem alkalmazták, az indítványozók demonstrációjával kapcsolatos egyes jogi kérdések megítélésére még az indítványozók által jelen alkotmányjogi panasz keretében nem támadott, a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény rendelkezései voltak az irányadók. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy a Gytv. 1. § (2) bekezdése ugyancsak nem tekinthető az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek. Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már egyébként is vizsgálta a Gytv. 1. § (2) bekezdése alkotmányosságát az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésére és XIII. cikk (1) bekezdésére figyelemmel, az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében pedig ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – egyébként sincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak.
- [22] 3.4. Az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése egyaránt Alaptörvényben biztosított jogokat tartalmaznak.
- [23] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [24] 4.1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben vizsgálta az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek teljesülését.
- [25] Az alkotmányjogi panasz sem a gyülekezési jog, illetőleg a véleménynyilvánítás szabadsága és a tulajdonhoz való jog egymáshoz való viszonya tekintetében, sem pedig a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben nem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, figyelemmel az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatára.
- [26] Az Alkotmánybíróság a Kúria végzése állított alaptörvény-ellenességével összefüggésben az alábbi következtetésekre jutott. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség alkotmányos követelményéből (az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának megfelelően) az fakad, hogy a bíróság döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően köteles számot adni, ugyanakkor azonban az indokolási kötelezettségből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, és különösen nem következik az indítványozók szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [legutóbb például: 3172/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [26]]. Jelen esetben a Kúria végzése egyértelműen megjelöli a régi Pp. azon rendelkezését, mely szerint a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára a jogi képviselet kötelező (Kúria végzése, Indokolás [3]), továbbá kétséget kizáróan utal arra is, hogy az indítványozókat a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasításának terhe mellett hiánypótlásra hívta fel (Kúria végzése, Indokolás [4]), mely hiánypótlási felhívásban foglaltaknak az indítványozók nem tettek eleget (Kúria végzése, Indokolás [6]). Az alkotmányjogi panasz éppen ezért az indokolási kötelezettség állított sérelmével összefüggésben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét nem vetette fel, a Kúria ugyanis kellő részletességgel, a régi Pp. által megkövetelt módon és mélységben adott számot végzésében a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasításának indokairól.

- [27] Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a Budapest Környéki Törvényszék ítéletével összefüggésben felveti-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. E körben az Alkotmánybíróságnak egyaránt vizsgálnia kellett a véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezéshez való jog, valamint a tulajdonhoz való jog bíróság általi összemérését; a tárgyalás tartásának elmulasztására történő indítványozói hivatkozás megalapozottságát; valamint az Alkotmánybíróság eljárása bíróság általi kezdeményezésének elmaradását.
- [28] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikkének első mondata a bíróságok kötelezettségévé teszi, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassák, alkotmányjogilag kötötté téve a bíróságok ítélezési tevékenységét [lásd például: 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [66]]. Az Alaptörvény azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. Az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azaz azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenessé válik [lásd például: 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]]. Nem tartozik azonban az Alkotmánybíróság határkörébe annak megítélése, hogy a bíróság döntése az ügyben meghozható egyedüli helytálló döntés-e, vagy hogy a bírói törvényértelmezés, a bizonyítékok mérlegelése, valamint az azokból levont következtetések helyesek-e. A bírói mérlegelés körében hozott ítéletek felülvizsgálata az Alkotmánybíróság Alaptörvényben biztosított alkotmányossági szempontú vizsgálati jogkörén kívül esik [lásd például: 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [85]].
- [29] Jelen esetben kétséget kizáróan megállapítható, hogy a Budapest Környéki Törvényszék felismerte, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben az Alaptörvény VIII., IX. és XIII. cikkében biztosított alapjogok ütközése állapítható meg (lásd különösen a Budapest Környéki Törvényszék ítéletének 9. oldalát), és döntését ezen alapjogok összemérését követően, az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatára is figyelemmel, az Alaptörvény 28. cikke által biztosított értelmezési tartomány keretein belül maradvá hozta meg. Az Alkotmánybíróság feladata az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszeljárásban nem az, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tény- és jogkérdéseit vizsgálja felül (ebben az esetben ugyanis az Alkotmánybíróság valójában burkoltan negyedfokú bírósággá válna, melyre sem az Alaptörvény, sem az Abtv. nem biztosít az Alkotmánybíróság számára hatáskört), hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számonkérje a bíróságoktól. Mindez pedig egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz ebben az elemében nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [30] Az indítványozók a Budapest Környéki Törvényszék eljárásával és ítéletével összefüggésben azt is sérelmezték, hogy a bíróság a fellebbezést kifejezett kérelmük ellenére tárgyaláson kívül bírálta el, és e körben az Alkotmánybíróság eljárását sem kezdeményezte, mely tényezők a panasz szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezettek.
- [31] A Budapest Környéki Törvényszék ítéletében egyértelműen megjelölte azt a jogszabályi rendelkezést [az eljárás idején hatályos, a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet], melynek kifejezett előírása alapján, mérlegelést nem tűrő módon kellett a bíróságnak a fellebbezést tárgyaláson kívül elbírálnia. Ennek megfelelően a Budapest Környéki Törvényszék valójában éppen az eljárásra irányadó jogszabályoknak megfelelően járt el akkor, amikor az indítványozók tárgyalás tartására vonatkozó kérelmének nem tett eleget. Mindezek miatt a tárgyalás tartásának elmaradása az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz körében jelen ügyben nem vetheti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [32] Ugyancsak nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének kételyét az a tény sem, hogy a Budapest Környéki Törvényszék az indítványozók kifejezett kérése ellenére sem kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását, tekintettel arra, hogy a bíróság a peres felek Alkotmánybíróság eljárását kezdeményező indítványához nincs kötve, a Budapest Környéki Törvényszék pedig ítéletében egyértelműen rögzítette, hogy a perben felmerült körülmények és indokok alapján (Budapest Környéki Törvényszék ítélete, 8. oldal) nem látott okot az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére (Budapest Környéki Törvényszék ítélete, 11. oldal).

- [33] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt nem vet fel, ekként nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [34] 4.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasznak megfelelően az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezésnek tekinthető régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja esetében teljesülnek-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának Abtv. 29. §-a szerinti feltételei.
- [35] Az indítványozók szerint a régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja azáltal, hogy a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára kötelezővé teszi a jogi képviseletet, egyaránt sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot.
- [36] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően több határozatában vizsgálta a régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kötelező jogi képviselet intézménye alkotmányosságát (mely határozatok egyikére a Kúria is utalt végzésében) egyebek között részben a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, részben pedig a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben. Az Alkotmánybíróság korábbi megállapítása szerint „[a] kötelező jogi képviselet intézménye a perbeli képviseletnek azt a lényegi vonását erősíti, hogy a képviselőnek – különösen pedig a jogi képviselőnek – a szerepe nem csupán a képviselt személy helyettesítése, hanem a képviselt érdekeinek védelme, jogai érvényre juttatásának elősegítése” (141/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 584, 585). Az Alkotmánybíróság ebben a határozatában arra is utalt, hogy a régi Pp. szabályaiból következően „ha a pártfogó ügyvéd kirendelésének általános feltételei fennállnak, erre a felülvizsgálati eljárásban is lehetőség van éppen a vagyoni helyzettel kapcsolatos hátrány kiküszöbölésére” (141/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 584, 586). Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban alapvetően egyet nem értésüket fejezték ki az Alkotmánybíróság korábbi határozatával, mely azonban nem elegendő az Abtv. 29. §-a szerinti befogadhatósági feltételek teljesítéséhez.
- [37] Az Alkotmánybíróság a Kúria előtti kötelező jogi képviselet intézményét az indítványozók által jelen alkotmányjogi panasz keretében sérelmezett megközelítésben legutóbb a 3211/2022. (IV. 29.) AB végzésében vizsgálta, és értékelte akként, hogy az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem. A végzés megállapítása szerint „[a] Kúria előtti eljárásokban általános jelleggel előírásra került a kötelező jogi képviselet. Ennek oka, hogy a kúriai eljárásoknak, az eljárások döntő többségében [...] az a célja, hogy egy hatósági [...] vagy egy alacsonyabb fokú bírósági döntést törvényességi szempontból felülvizsgáljon. Ezen eljárásokban pedig kifejezetten elvárt, hogy a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő személy szakszerű kérelmet nyújtson be. A kötelező jogi képviselet előírásának alkotmányos oka tehát e tekintetben ezen elvárásra vezethető vissza (emellett elősegíti a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő jogainak a gyakorlását, kérelmének az eredményességét is)” (Indokolás [15]). Mindezen szempontokra, így különösen a 3211/2022. (IV. 29.) AB végzés megállapításaira és az indítványban foglalt érvekre figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben az indítványban megjelölt okból sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét nem veti fel, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg.
- [38] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, ebből következően nem terjed ki a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra {legutóbb például: 3046/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog annak biztosítását követeli meg, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, oly módon, hogy a jogorvoslati fórum ténylegesen képes legyen a jogsérelem orvoslására {lásd például: 3101/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [31]}, mely követelmények jelen esetben a régi Pp. szabályainak megfelelően az eljárás során maradéktalanul érvényesültek. Mindezen szempontokra figyelemmel az alkotmányjogi panasz a jogorvoslathoz való jog állított sérelmével összefüggésben sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, azaz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.

- [39] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2022. június 13.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/973/2022.

• • •